

„Energia tanácsadás“

Szakmai leírás

St. Pölten, 2013. március

Ulrike Wernhart

Tartalomjegyzék

1. A tanulmány célja	4
2. Az „energia tanácsadó“ szakma bemutatása.....	4
2.1. „Energia tanácsadó“, mint fogalom	4
2.2. Az energia tanácsadás köznapi értelemben	4
2.3. A törvényi háttér nélküli „energia tanácsadás“ következményei.....	5
2.4. Az energia tanácsadást befolyásoló tényezők Ausztriában	5
2.5. Az energia tanácsadás ideális képe.....	6
2.6. Képzettségi követelmény	6
2.7. Független tanácsadás versus eladási beszélgetés.....	7
2.8. A tevékenység folytatása	7
3. Az energia tanácsadás vállalkozásjogi háttere	7
3.1. Szabad és szabályozott ipari tevékenység	7
3.2. A vállalkozói tevékenység korlátai	8
3.3. Fenntartott terület.....	8
3.4. Az építőipari vállalkozás.....	8
3.5. Tanácsadás statikai fontosságú építőanyagok és épületburkolatok területén.....	9
3.6. Műszaki irodák – mérnöki irodák (mérnöki tanácsadás)	9
3.7. Energia kimutatás készítése	9
3.8. Energia tanácsadás végzése saját számlára	10
4. Tevékenységi területek – Energia tanácsadási ajánlatok	10
4.1. Bevetési terület	11
4.2. Az energia tanácsadási tevékenység keretei	11
4.3. Időkeret és költségek	12
4.4. Energia tanácsadási ajánlatok	12
4.5. További foglalkoztatási területek	12
5. Energia tanácsadási programok Alsó-Ausztriában	12
5.1. Energia tanácsadás Alsó-Ausztriában	13
5.2. Az Alsó-Ausztriai Gazdasági Kamara ökológiai tanácsadása üzemek részére.....	14
5.3. Energiahatékonysági csekk	14
6. Energia tanácsadói képzések és továbbképzések	15
6.1. Energia tanácsadói képzés	15
6.2. Az ARGE EBA energia tanácsadói képzése	16
6.3. Felsőfokú végzettségű energia tanácsadók	16
6.4. Az energetikai terület képzési ajánlatainak áttekintése.....	17

Ipari kurzusok	17
Kurzusok az építőipar és az építőipart kiegészítő iparágak tervezői számára	17
Energiahatékonysági kurzusok üzemi területen.....	18
Műszaki szakiskola (HTL)	18
Szakirányú főiskolai képzések	18

1. A tanulmány célja

A jelen dokumentáció az ETZ (Európai Területi Együttműködés) REBE (Regionális együttműködés és tudástranszfer a bioenergia és az energiahatékonyság területén) elnevezésű projektje keretében készült. Szerzője a projekt egyik partnere, a NÖ Energie und Umweltagentur (Alsó-Ausztriai Energia és Környezetvédelmi Ügynökség).

A tanulmány célja, hogy az „energia tanácsadás” tevékenységet Ausztriára vonatkoztatva definiálja. Jelenleg az energiaterületen belül nagy a kereslet tanácsadási tevékenységek iránt. Az egyes tartományokban a közsféra a klímavédelmi célok megvalósítása érdekében mind a magán, mint az üzleti szektorban egyre nagyobb számban foglalkoztat energia tanácsadókat. Törvényi szinten ugyancsak vannak kezdeményezések az energia tanácsadás kötelezővé tételére.

Az „energia tanácsadás” szakma bemutatása (szakmai leírás, követelményprofil, képzettségi elvárások, a szakképzés tartalma, folyamatos továbbképzési kötelezettség, tevékenység leírás és foglalkoztatási lehetőségek, vállalkozásjogi feltételek, szakképzési és továbbképzési áttekintő az energia tanácsadás területén) segítséget nyújt ahhoz, hogy átfogó képet kapjunk a minőségi elvárásokról, és ez által eleget tehesünk a szolgáltatás iránt megnövekedett igényeknek.

2. Az „energia tanácsadó” szakma bemutatása

2.1. „Energia tanácsadó”, mint fogalom

Ausztriában jelenleg még nem létezik az „energia tanácsadó” szakmai megnevezés, és nem léteznek erre vonatkozó általános érvényű standardok és szabályok. Ezért Ausztriában bárki nevezheti magát „energia tanácsadónak”, és végezhet energia tanácsadási tevékenységet a 2.5. pont alatt foglaltak és az esetleges vállalkozásjogi korlátozások figyelembe vételével (lásd 3. pont).

2.2. Az energia tanácsadás köznapi értelemben

Energia tanácsadás alatt általában egy-egy ügyfél támogatását értjük energetikai témákban. A témák a következők lehetnek: épületburkolás, fűtésrendszer, energiatermelő berendezések és egyéb műszaki, energiával működő készülékek. A tanácsadás során elemzik a szóban forgó épületet vagy berendezést és konzultációs megbeszélések keretében tanácsokat adnak arra vonatkozóan, hogy az energiafelhasználás milyen intézkedésekkel csökkenthető vagy, hogy milyen kritériumok alapján történjen az új beruházás.

Legtöbb esetben azon a van a hangsúly, hogy a speciális tanácsadási igényre környezetvédelmi szempontból vállalható befektetéssel, energetikailag optimális megoldásokat dolgozzanak ki, és az ügyfélnek megfelelő döntési alapot szolgáltatassanak a beruházás megvalósításához. A legtöbb ügyfél esetében az energiaköltségek csökkentése az elsődleges cél.

2.3. A törvényi háttér nélküli „energia tanácsadás“ következményei

Az arra irányuló igénnyel párhuzamosan kialakult szolgáltatás a 80-as években szakképzés hiányában nagyon eltérő megítéléshez vezetett, és emiatt az energia tanácsadást egy kevésbé hiteles és megbízhatatlan tevékenységként könyvelték el.

Ez rámutatott a legnagyobb hiányosságra. Az energia tanácsadás első gyakorlóit, elsősorban a tartományi energiaszövetségek és energiaellátó vállalatok képviselőit, alapítottak egy az energia tanácsadói képzéssel foglalkozó munkacsoportot (ARGE EBA).

A munkacsoport kidolgozott egy energia tanácsadási képzési kerettervet Ausztriára. Ezzel létrejöttek az első szakmai standardok.

Erre az időszakra esik az energia tanácsadói kézikönyv elkészítése is, amely egy szakmai alapmű minden energia tanácsadó számára.

A törvényi háttér nélküli szakma hátrányos hatása például az is, hogy egy-egy személy "energia tanácsadói" képzettségének színvonala nem mérhető.

Az ARGE EBA ezen bizonytalansági tényező kiküszöbölésére is kezdeményezett egy megoldást. 2010-ben létrejött egy egyesület azzal a céllal, hogy az ausztriai célirányos képzést összehangolják, hogy új minőségi standardokat vezessenek be, hogy az ARGE EBA szerinti képzést tekintsék az energia tanácsadói szakmai képzés irányelvének és, hogy létrejöjjön egy e szerinti tanúsítási rendszer.

Ettől azt remélik, hogy a minimális színvonal meghatározhatóságának hiányát, amelyet egy törvényileg standardizált képzés/szakmai leírás okozna, egy ismert márka, ill. tanúsítás kompenzálni tudja.

További következménynek tekinthetők az energia tanácsadói tevékenység vállalkozásszerű üzésének korlátai. Ahhoz, hogy a tevékenységet vállalkozás keretében lehessen gyakorolni, ha a tevékenység tartalma túllép a nem szabályozott vállalkozói tevékenységi körön (pl.: energia kimutatás számítás), akkor igazolni kell a vállalkozás folytatásához szükséges jogosultságot, és csak akkor végezhető energia tanácsadási munka.

2.4. Az energia tanácsadást befolyásoló tényezők Ausztriában

Az ARGE EBA kidolgozott egy országszerte egységes képzési rendszert energia tanácsadók számára. A szakmai standardok rögzítésével és nem szakmai tartalmak, mint kommunikációs és tanácsadási gyakorlatok hozzákapcsolásával sikerült egy képet kialakítani és közvetíteni az energia tanácsadási tevékenységről és annak képzési folyamatáról.

Mivel a képzésen továbbra is számos energia tanácsadó vesz részt, a rendszer nagyban segíti az energia tanácsadási tevékenység általános megismerését, elsősorban abban az értelemben, amelyet a tartományok szintjén alkalmaznak.

Az ARGE EBA az energia tanácsadás célmeghatározásánál egyértelműen túllép a csupán műszaki tudásalapon. Kiemelten kezelik a tanácsadás kommunikációs elemeit, a tanulók együttműködését a képzés felépítésében, az egyéni ügyféligenyek kezelését, az energia témával kapcsolatos megértést és tájékozottságot valamint az energiatakarékossági motivációt és a megújuló energiaforrások felhasználását.

A támogatott energia tanácsadási programok ugyancsak nagy hatással vannak az energia tanácsadás képének alakítására, mivel a programok felépítése már információt ad arról, hogy mit is értünk „energia tanácsadás” alatt. (lásd 5. fejezet)

2.5. Az energia tanácsadás ideális képe

A 2011. december 1.-én a Haindorf-i kastélyban (Alsó-Ausztria) megrendezett workshopon osztrák és magyar energia szakembereket is megkérdeztek "energia tanácsadás" témában és az „energia tanácsadásról” kialakított képről.

A két lépésben levezetett riport a függelékben olvasható.

Összefoglalva elmondható, hogy az ideális energia tanácsadót a következő tulajdonságok jellemzik:

Fontos pont az energia tanácsadó tanácsadási kompetenciája:

Az energia tanácsadás során elvárják a tanácsadási eset egyénre szabott kezelését, szemben más, általános információkkal, amelyek egyéb csatornákon is hozzáférhetők. A tájékoztatást világosan, érthetően és ügyfélre szabottan kell közvetíteni.

Az energia tanácsadónak rendelkeznie kell továbbá kiváló szakmai ismeretekkel és tapasztalatokkal, mindig friss műszaki ismeretekkel és áttekintéssel a különböző műszaki megoldás-lehetőségekről, hogy a tanácsadás tárgyát átfogóan tudja kezelni.

Elvárás továbbá, hogy az energia tanácsadó cégtől függetlenül működjön, hogy az adott helyzetet személyre szabottan tudja megítélni, hogy tudjon mérőeszközöket használni a tény-helyzet felméréséhez, hogy képes legyen energia-megtakarítási számításokat végezni és különböző megoldás-lehetőségeket felmutatni.

2.6. Képzettségi követelmény

Az energia tanácsadóktól több szintű tudást várnak: hogy a feladatukat el tudják látni, szükség van átfogó műszaki ismeretekre, a téma beható ismeretére, hálózatos gondolkodásra és alkalmasságra a konzultációs megbeszélések levezetésére.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az energia tanácsadás terén nagyon fontos a szakmai konszenzus a kollégákkal. A különböző tanácsadók összehasonlítható állásfoglalásai növeli az állítások valamint a szakma hitelességét.

A fentiekben bemutatott energia tanácsadói kép és a tapasztalatok alapján tehát a következő követelményprofil rögzíthető:

Képzetség:

- Alapos szakmai felkészültség az egyes ipari szektorok és szakterületek keretein túl (fizikai alapismeretek, épületfizika, fűtés- és klímatechnika, megújuló energiák, elektromos energia,)
- Kommunikációs és tanácsadói tréning
- Tanácsadói és gyakorlati tapasztalat a képzés alatt, tanulás tapasztalt tanácsadóktól

Továbbképzés:

A továbbképzés a modern hivatástudat és a tevékenység folytatásának alapvető eleme, és kiemelten fontos az energetikai témák dinamikus területén, ahol mindig megújulnak a műszaki megoldások, a tematikai súlypontok és jogi háttér.

Hálózati munka:

A kollégákkal való eszmecsere nagyon fontos ahhoz, hogy közös tudásalapot és tanácsadási standardokat lehessen biztosítani.

Az ipari szektorban ezt a feladatot általában a kamarák vállalják át.

Amíg az energia tanácsadási tevékenység nem rendelkezik törvényben szabályozott kamarai képvisellel, ésszerű lenne (részben már megvalósult) olyan intézmény kezébe adni a továbbképzést és az egységesítést, amely amúgy is végez energia tanácsadási képzést.

2.7. Független tanácsadás versus eladási beszélgetés

A cégektől független energia tanácsadás teljes mértékben mentes az eladási vagy megbízási érdekektől, és az egyetlen célja az, hogy az adott ügyfél számára a konzultációs beszélgetés során a legjobb alternatívát ajánlja, és mindezt objektív módon, a teljes technológiai palettát figyelembe véve. A tanácsadás tulajdonképpen az ügyfél érdekképviselője, amit meg kell különböztetni az eladási beszélgetéstől, amely nem egy független megoldást kínál, hanem konkrét megoldásokat ajánl megvételre az adott cég számára.

2.8. A tevékenység folytatása

Az energia tanácsadók az osztrák Általános Polgári Törvénykönyv (ABGB) szakértői felelősségről szóló 1299. § értelmében minden nyilatkozatért és javaslatért kötelesek felelősséget vállalni: Aki nyilvánosan képvisel egy hivatalt, egy művészetet, egy iparágat vagy kézműves szakmát, vagy kényszer nélkül, szabadon választva üzleti tevékenységbe kezd, amelynek folytatása speciális tudást és nem csupán átlagon felüli szorgalmat igényel, vállalja azt, hogy megbízható módon tudja biztosítani a szükséges ismereteket és szorgalmat; tehát az illető köteles ezeknek a hiányáért felelősséget vállalni.

3. Az energia tanácsadás vállalkozásjogi háttere

Egy tevékenység folytatása akkor tekinthető vállalkozásszerűnek, ha a tevékenységet a vállalkozó saját számlára és felelősségére, rendszeresen és azzal a szándékkal űzi, hogy abból bevételhez vagy egyéb gazdasági előnyhöz jusson [...].

Hogy egy tevékenységet vállalkozásszerűen lehessen folytatni, szükség van a vállalkozás bejelentésére és vállalkozó igazolvány igénylésére. Ausztriában [...] minden vállalkozásszerűen folytatott tevékenység (amely nem büntetendő) az osztrák Ipartörvény (GewO 1. §) hatálya alá tartozik.

3.1. Szabad és szabályozott ipari tevékenység

Az Ipartörvény különböző vállalkozásfajtákat különböztet meg: léteznek szabad és szabályozott iparágak.

Egy szabad vállalkozásforma bejelentéséhez nincsen szükség a szakképesítés igazolására.

A szabályozott vállalkozásforma bejelentéséhez viszont be kell mutatni a vállalkozásra előírt szakképesítési igazolást. Az Ipartörvényben minden vállalkozástípus esetében rögzítve van a szakképesítési igazolás formája és tartalma. Minden szabályozott vállalkozásforma bejelentésének előfeltétele a szakképesítési megfelelő igazolása.

Az Iparhatóság (Bécs 63. sz. önkormányzata, ill. Alsó-Ausztria kerületi önkormányzatai) illetékes az Ipartörvény betartatásáért. Ezek a hatóságok végzik a vállalkozás bejelentésének bonyolítását is.

3.2. A vállalkozói tevékenység korlátai

Több szabályozott vállalkozásforma különböző tevékenységformákat tartalmaz.

Ha egy bizonyos tevékenységre a vállalkozó a szakképesítést csak részben tudja igazolni, általában lehetőséget kap arra, hogy a tevékenységet arra a résztvékenységre korlátozva folytassa, amelyre a szakképesítést igazolni tudta. Ezzel az eljárással egyszerűbbé válik a vállalkozás megindítása, de a tevékenység csak egy részterületre korlátozódik.

A vállalkozói tevékenység szabadon választva is korlátozható egyes részterületekre.

3.3. Fenntartott terület

Minden vállalkozáshoz tartozik egy bizonyos tartalom, amely a tevékenységet más vállalkozásformáktól és azoktól a tevékenységektől megkülönbözteti, amelyeket szabad formában lehet üzni.

A fenntartott terület azokat a feladatokat foglalja magában, amelyeket csak egy bizonyos vállalkozásforma jogosult folytatni, és amelyek a többi vállalkozásformától és szabad tevékenységtől egyértelműen elhatárolhatók. Ezen tevékenység folytatásának jogát bizonyos vállalkozásformák fenntartják maguknak.

A besorolásnál viszont sokszor nehéz az elhatárolás. A vállalkozás tartalmának jogi megítélése elsősorban a szakképesítési előírások alapján történik.

A vállalkozók viszont jogosultak a tevékenység kereteit túllépni, ha a kiegészítő tevékenység a saját feladatkört ésszerű módon egészíti ki. A kiegészítő tevékenység a megbízás értékének max. 10 %-át teheti ki. (Ipartörvény 32. §).

A kőműves vállalkozók például jogosultak burkolást, festést, tapétázást, villanszerelést vagy gépészeti tervezést vállalni, ha ezek a munkák a megbízási érték max. 10%-át nem lépik túl.

Ugyanígy vállalható generál kivitelezés is, ha a saját szakmai terület teszi ki a megbízás lényeges részét. A más iparágakhoz tartozó tevékenységeket alvállalkozókon keresztül kell elvégeztetni.

3.4. Az építőipari vállalkozás

Az építési vállalkozói tevékenység az épületburkolás tekintetében összekapcsolódik az energia tanácsadással. Az építési vállalkozás szabályozását az Ipartörvény 99. § tartalmazza.

Az építési vállalkozás négy fő területből tevődik össze:

1. Tervezés
2. Építésvezetés
3. Számítások (miden, pl.: építésfizika, statika, energia kimutatás,...)
4. Kivitelezés

Az 1-3 részterületek hiányos szakképesítés esetén nem korlátozhatók. Ezekre a területekre hiánytalanul be kell mutatni minden képesítési igazolást. Szabadon választott korlátozás viszont lehetséges.

A kivitelezési terület korlátozható, de csak ezen a részterületen lehetséges az egyszerűsített vállalkozásforma engedélyezése.

Előfeltételek a korlátozás nélküli építési vállalkozás bejelentéséhez a következő szakképesítési igazolások szükségesek:

Alapképzés: szakirányú szakmunkásképző iskola, műszaki szakiskola vagy felsőfokú végzettség

Gyakorlati idő: az alapképzés függvényében: szakmunkásképzés esetén 6 év, műszaki szakiskola esetén 4 év és felsőfokú végzettség esetén 3 év

Építőmester vizsga: az előkészítő tanfolyamot a Wifi [Gazdaságfejlesztő Intézet] és a Bauakadémia [Építőipari Akadémia] szervezi

A vizsga 3 részből áll: az 1. részt magasabb fokú építőipari képzettség esetén el lehet ismertetni. A 2. rész egy kéthetes projektmunka, amelynek bizonyos részei ugyancsak elismertethetők. A 3. rész egy szóbeli vizsga, amely üzleti jogi és szakmai ismereteket ölel fel. A szakmai ismeretek a vizsga keretében is elismertethetők korábbi igazolások alapján.

A kb. tíz évvel ezelőtt rugalmasabbá tett Ipartörvény által lehetővé vált az építőipari mestervizsga letétele anélkül, hogy rendelkezne a vizsgázó alapképzéssel vagy gyakorlati idővel.

Több vizsgázó azért jelentkezik, hogy a képesítéséről igazolást szerezzen, de nem feltétlenül vállalkozás indítási szándékkal.

Az építőmesteri vállalkozói tevékenység tartalmaz néhány feladatkört, amelynek végzésére más vállalkozásformák is jogosultak: Így például esztrich kiegyenlítést burkolók is, és WDVS szigetelést festők is végezhetnek.

3.5. Tanácsadás statikai fontosságú építőanyagok és épületburkolatok területén

Az építőmesteri tevékenység fenntartott feladatköréhez tartoznak a statikai fontosságú építőanyagok és épületburkolatok.

Az Alsó-Ausztriai Gazdasági Kamara, Tartományi Építőipari Vállalkozói körének tájékoztatása szerint az épületburkolatra, pl.: a külső falak hőszigetelésére vonatkozó tanácsadás építéstechnológiai tanácsadás és ezért az építőmesteri tevékenység számára fenntartott tevékenység.

Statikai épületburkolással kapcsolatos tevékenységet csak építőipari technikus vállalhat. Ez a feladatkör átfedéseket mutat az építőipari vállalkozó jogosultságaival tervezés, számítások és tanácsadás terén. Építőipari kivitelezést viszont építőipari technikusok nem vállalhatnak. A technikai tevékenység végzésének feltétele a szakirányú felsőfokú végzettség (pl.: építőmérnök vagy építész), a technikai vizsga letétele és az igazolandó gyakorlati idő.

3.6. Műszaki irodák – mérnöki irodák (mérnöki tanácsadás)

A műszaki irodai vállalkozói tevékenység (szabályozott vállalkozásforma az Ipartörvény 94. § 69. pont szerint - 1994) elsősorban tanácsadást, tervezést, tanulmányok készítését, elemzések készítését, ellenőrzéseket és méréseket, projektek kidolgozását, felügyeletét és megvalósítását, a projektszerű kivitelezés ellenőrzését és szakértői szakvélemények készítését foglalja magában. A műszaki irodák számára fenntartott tevékenységek törvénytelen megsértése lehet a következő: Mérések végzése és/vagy szakvélemények készítése nagy frekvenciás rezgések (elektroszmog) területén „térenergetikai” szakember által.

Az épületburkolat statikai fontosságú elemeinek konstruktív kidolgozása és statikai számítása az építőmesterek számára fenntartott terület, és ezt pl.: belsőépítész mérnöki irodák nem végezhetik.

3.7. Energia kimutatás készítése

A Gazdasági és Munkaügyi Minisztérium (BMWA) véleménye szerint a következő vállalkozók és műszaki technikusok jogosultak energia kimutatás készítésére. A következő lista több kiadványban is rögzítésre került.

Vállalkozók:

- Építőmester
- Elektrotechnikus
- Gáz és szaniter technikus
- Fűtés technikus

- Hűtés és klíma technikus
- Szellőztetés technikus
- Faszervezet építőmester
- Mérnöki irodák (mérnöki tanácsadás) elsősorban a következő szakterületeken jogosultak és illetékesek energia kimutatást készíteni:
 - Építésfizika
 - Elektrotechnika
 - Épületgépészet (szerelvényezés, fűtés- és klimatechnika)
 - Belső építészet
 - Gépgyártás
 - Műszaki fizika
 - Környezettechnika
 - Eljárástechnika
- Kéményseprők: Meglévő épületek teljes energiahatékonyságnak kimutatása, kivéve új építések és építési engedély köteles épületmódosítások
- Kályhaépítő: Egy- és többcsaládos házak teljes energiahatékonyságának kimutatása

Műszaki technikusok

Szakirányú végzettséggel, mint például:

- Építészek
- Mérnökök és konzulens mérnökök a következő területeken
 - Építőmérnök
 - Gazdasági mérnök – építőipar
 - Műszaki fizika
 - Eljárástechnika
 - Gépgyártás
 - Épületgépészet

3.8. Energia tanácsadás végzése saját számlára

Ahhoz, hogy energia tanácsadást végezhesünk számlára, szükség van bejelentett vállalkozásra. Hogy melyik vállalkozásformák keretében végezhető energia tanácsadási tevékenység, azt az iparhatóság dönti el. Irányadónak tekinthetők ehhez a Gazdasági és Munkaügyi Minisztérium kiadványai, amelyekben rögzítették az energia kimutatás készítési jogosultságokat. Az ott szereplő vállalkozásformák biztosan figyelembe vehetők az energia tanácsadási tevékenységgel kapcsolatos döntésnél. Energia tanácsadás alapvetően a "Vállalati tanácsadás" vállalkozásforma keretében is végezhető.

4. Tevékenységi területek – Energia tanácsadási ajánlatok

Az energia tanácsadást a közsféra számos energia- és klímaprogramjának keretében az energiacsökkentés és a klímavédelem eszközeként alkalmazzák. Közérdeknek tekinthető az, hogy az energia tanácsadás egyre nagyobb területet lefedjen (és, hogy azt költséghatékonyan lehessen igénybe venni).

A legtöbb energia tanácsadási szolgáltatást, akár háztartások, akár üzemek számára, támogatott formában, sőt néha díjmentesen lehet igénybe venni. A támogatott forma viszont feltételeket ír elő az energia tanácsadóval szemben (tanácsadói képzettség, jegyzőkönyvvezetés, tanácsadás időtartama).

4.1. Bevetési terület

A magánszektorban a legnagyobb energiafelhasználást a terek fűtése okozza. Az épületburkolat és a fűtési energiaszükséglet csökkentése ezért az energia tanácsadáson belül domináns szerepet játszik. Mivel az építésügy tartományi kompetencia, az energia tanácsadás új épületek és felújítások esetén alapvetően tartományi szinten kezdett el működni.

Az üzemek részére kínált energia tanácsadást a tartományok gazdasági kamarái támogatják, de a tartományi kormányzatok is több programot hoztak létre, hogy az üzemek számára kedvező áron kínálhassanak energia tanácsadást.

Többek között a következő intézmények kínálnak energia tanácsadási szolgáltatást:

- Tartományi energia ügynökségek
- Regionális energia ügynökségek
- Energiaellátó vállalatok
- Energiaegyesületek és –cégek, amelyek különböző területekre specializálódtak, mint pl.: biomassza fűtés
- Gazdasági intézetek, mint pl.: gazdasági kamara
- Tartományigazgatóságok és városvezetési szervek
- Szervezetek és cégek, akik az energiahatékonyság és a megújuló energiák területén dolgoznak
- Tervező cégek
- Vállalati tanácsadó cégek, menedzser-rendszer konzultációs cégek

A vállalkozásforma lehet egyesület, Kft, Rt, állami szerv vagy akár támogatott és alapból finanszírozott, közhasznú vállalat valamint nyereségorientált társaság.

4.2. Az energia tanácsadási tevékenység keretei

Néhány tanácsadó szerv a tanácsadási eseteket nem tudja saját alkalmazott tanácsadókkal ellátni, ezért számos ügyfelet közvetítenek külső tanácsadóknak is.

Az energia tanácsadás így különböző tevékenységi keretek között történhet:

- Az energia tanácsadó egy szervezet/cég alkalmazottja, amely energia tanácsadási szolgáltatásokat kínál, vagy egy építőipari vállalkozás, ill. épületgépészeti, tervező vagy energiaellátó cég alkalmazottja (olyan cégeké, amelyeknek alkalmazottai között vannak energia tanácsadó), és az adott cég megbízásából végzi a tanácsadást. Ebben az esetben a szervezet/cég jogosultsággal rendelkezik arra, hogy az adott vállalkozás jogi területen tevékenykedjen.
- Az energia tanácsadó a tanácsadást saját számlára végzi. A tanácsadói tevékenységhez rendelkezni kell megfelelő vállalkozásjogi háttérrel.

Az energia tanácsadás a valóságban a következő körülmények között is történhet.

1. Olyan cégek, amelyek energia tanácsadást kínálnak, energia tanácsadókat foglalkoztatnak alkalmazotti viszonyban.

2. A szervezetek a tanácsadások bonyolítását maguk szervezik vagy energia tanácsadói érdekközösséget működtetnek: A tanácsadásokat külső tanácsadóknak adják ki: Ezek a külső tanácsadók vagy saját számlára dolgoznak, vagy a tanácsadást egy bizonyos cég alkalmazottjaként végzik.

4.3. Időkeret és költségek

Az energia tanácsadás időráfordítása a háztartási területen általános 1 órától az üzleti területen szokásos 10-20 óráig is terjedhet.

Nagyobb vállalatok az energia területet beépítik a menedzsment rendszerbe, ami állandó folyamattá válik.

A költségek a díjmentes tanácsadástól az üzleti szempontból költségfedező árig terjedhetnek, mivel nem minden tanácsadás történik támogatott programok keretében.

4.4. Energia tanácsadási ajánlatok

Az Ausztriai Energia Ügynökség a honlapján megjelentetett egy aktuális listát azokról a szervezetekről, amelyek energia tanácsadást kínálnak.

Ezek a tanácsadó szolgáltatók rendelkeznek magánszemélyek, önkormányzatok és/vagy cégek – pl.: vendéglátóipari vállalatok - számára összeállított ajánlatokkal is.

A lista a tanulmány mellékletben látható.

4.5. További foglalkoztatási területek

Az energia tanácsadói képzés a vállalkozásjogi helyzet miatt egy kiegészítő képzés. Sok cég, amelynek a tevékenysége az energiához kapcsolódik (építőipari cégek, épületgépészeti cégek, kéményseprők, ingatlanüzemeltetők, hitelintézetek, tervező cégek, megújuló energiákkal foglalkozó cégek, energiaellátó cégek) az alkalmazottai képzését lehetőségnek tekinti: nagyobb rálátás az energia területre, épületfizikai és épületgépészeti ismeretek a szerelők és az építőmesterek számára, kommunikációs tapasztalat és tanácsadó gyakorlat a jobb ügyfél-kommunikációhoz.

Másrészt a fenti cégek szívesen alkalmazzák a kiegészítő képzést elvégző, ambiciózus és megfelelő alapképzettségű személyeket.

5. Energia tanácsadási programok Alsó-Ausztriában

Az energia tanácsadást magán háztartások és üzemek részére általában támogatott programok keretében nyújtják és végezik.

Az „energia tanácsadás”-ról és a szolgáltatás tartalmáról kialakított képet ezért jelentősen befolyásolja ezen programok felépítése és alapelve.

A programoknak kétségtelenül nagy szerepe van abban, hogy az energia tanácsadók feladatairól milyen elképzelések terjednek el.

A programok meghatározzák,

- hogy a tanácsadóknak milyen képzettséggel kell rendelkezni,

- a tanácsadás menetét,
- a tanácsadás időtartamát
- a tanácsadás témáját
- a kitöltendő jegyzőkönyveket
- a tanácsadási standardokat
- garantálják a minőségbiztosítást

A következő három energia tanácsadási formán keresztül, amelyet Alsó-Ausztriában magánháztartások, önkormányzatok, ill. üzemek részére kínálnak, rávilágítunk arra, hogy hogyan hozható létre egy támogatott energia tanácsadási rendszer.

5.1. Energia tanácsadás Alsó-Ausztriában

Célcsoport és tanácsadási témák

A tanácsadás célcsoportjai a magán háztartások és az önkormányzatok.

Tanácsadási témák: épületburkolás, fűtési és szellőztető rendszerek valamint az áramfogyasztás csökkentése

Tanácsadói munkacsoport

A tanácsadói munkacsoportban kb. 85 személy dolgozik. A tanácsadók köre az Alsó-Ausztria-i Energia- és Környezetvédelmi Ügynökség alkalmazottaiból, az Alsó-Ausztria-i Tartományi Kormányzat hivatalnokaiból és külső tanácsadókból áll. A külső dolgozók az EVN-nél (Energiaellátás Alsó-Ausztria) és műszaki irodákban dolgozó szerelők, építészek és építőmesterek.

A munkacsoportba történő felvételhez el kell végezni az ARGE EBA energia tanácsadói képzését. Ezen kívül egy felvételi beszélgetést is tartanak. A munkacsoport zárt közösség, és csak igény esetén bővítik.

Évente kb. 5000 tanácsadást közvetítenek (irodai tanácsadás vagy helyszíni konzultáció keretében).

A külső tanácsadók és Alsó-Ausztria tartomány között szerződés jött létre arról, hogy a közvetítés megbízási értéke max. 30.000 euró lehet.

A tanácsadás bonyolítása

A tanácsadást igénylő ügyfelek felhívják az energia tanácsadási vonalat. Ez az ügyfelek részéről az első kapcsolatfelvétel. Az első telefonos tanácsadás során kiderül, hogy van-e szükség személyes tanácsadásra. Az ügyfelek adatait felveszik és továbbítják egy helyileg illetékes tanácsadónak. A tanácsadó felveszi a kapcsolatot az ügyféllel, és megbeszélnek egy tanácsadási időpontot.

Minőségbiztosítás

A tanácsadó(k) a tanácsadás során tanácsadási jegyzőkönyvet vezetnek, amelyet rögzíteni kell tanácsadási adatbankban (EBS-Manager).

Az ügyfelek kapnak továbbá egy visszajelző kérdőívet is, amelyben visszajelzést adnak a tanácsadó teljesítményéről.

Az ügyfelek körében telefonos közvélemény-kutatást is végeznek és a tanácsadási jegyzőkönyveket szűrőpróbaszerűen ellenőrzik.

Amennyiben egy-egy tanácsadó teljesítménye a követelményeknek nem felel meg, döntést hoznak a szerződés esetleges felbontásáról.

Költségek/támogatás

A tanácsadás időtartama 1,5 órában van meghatározva.

A helyszíni tanácsadásért a tanácsadó 30 euró összeget kap az ügyféltől, az Alsó-Ausztriai Kormányzat részére pedig 150 euróról állít ki számlát. Irodai tanácsadás esetén a tanácsadó az Alsó-Ausztriai Kormányzatnak 120 eurót számláz ki.

Az Alsó-Ausztriai Kormányzat a tanácsadás költségét tehát átvállalja, az ügyfél csupán 30 euró összegű útiköltség átalánnyal tartozik a tanácsadónak a helyszíni tanácsadásért.

Célok

Az Alsó-Ausztria-i energia tanácsadás az Alsó-Ausztriai-i 2004-2008 Klímaprogram előírt része.

A tanácsadások célkitűzései a következők: az energiafogyasztás és CO₂-kibocsátás csökkentése, az épület felújítások és új építések minőségének javítása, átállás ökológiai szempontból kedvezőbb fűtésrendszerekre.

5.2. Az Alsó-Ausztriai Gazdasági Kamara ökológiai tanácsadása üzemek részére

Célcsoport és tanácsadási témák

A célcsoportot olyan üzemek alkotják, amelyek az Alsó-Ausztriai Gazdasági Kamara tagjai.

A tanácsadási témák a következők:

- energia
- környezetvédelmi témák: levegőtisztaság, szennyvíz, zaj, egyéb
- üzemi létesítmények engedélyeztetése
- hulladékgazdaság
- mobilitás

Tanácsadói munkacsoport

A munkacsoportba mindenki felvehető, aki a feltételeket teljesíti. A feltétel egyrészt a jogosultság arra, hogy a tanácsadói tevékenységet vállalkozásként űzhesse. Ez általában egy vállalati tanácsadásra szóló vállalkozói igazolvány. Speciális témák esetén a tanácsadást többek között műszaki irodák vagy kutatóintézetek is végezhetik.

Feltétel továbbá még három referencia projekt teljesítése.

Évente témánként kb. 1000 tanácsadást közvetítenek, amelyeknek a fele energiahatékonysággal kapcsolatos, és a tendencia egyre erősödik.

A megbízások bonyolítása

Az ügyfél felveszi a kapcsolatot az Alsó-Ausztriai Gazdasági Kamarával. Meghatározzák a tanácsadás tartalmát, kiválasztanak egy alkalmas tanácsadót a munkacsoportból és egyeztetnek a támogatás mértékéről. Az ügyfél kap egy támogatási ígérvényt, a tanácsadó pedig egy megbízást.

A tanácsadást elvégzik, amelyről jelentés készül. Ezt az elszámolással együtt meg kell küldeni a kamarának.

Az ügyfél fizeti a tanácsadó számláját, majd a sikerellenőrző ívet és a kifizetett számlát egy támogatási kérvénnyel együtt megküldi a kamarának.

Minőségellenőrzés

A kamara ellenőrzi a tanácsadási jelentést és a sikerellenőrző ívet.

Költségek/támogatás

Alapvetően két tanácsadási modellt alkalmaznak:

A rövid tanácsadás nyolc órát vesz igénybe. Azért 85 euró összegű díj jár. A rövid tanácsadás minden esetben teljes összegben támogatott, tehát az ügyfél számára díjmentes.

A speciális tanácsadás max. 20 óra időtartamra korlátozott, díja 80 euró, és 75%-ban támogatott.

Bizonyos speciális témák esetében a terv szerint a tanácsadás egy részét az Európai Regionális Fejlesztési Alap (EFRE) támogatja.

Célok

A támogatás célja a kis- és középvállalkozások segítése a tervezés és megvalósítás során.

5.3. Energiahatékonysági csekk

Célcsoport és tanácsadási témák

Ausztrián belüli kis- és középvállalkozások

A tanácsadási téma az energiahatékonyság értékelése a következő területeken: motorok, sűrített levegő rendszerek, szivattyúrendszerek, ventilátorok, számítógépek, légkondicionálás, fűtésrendszer, mobilitás, építőanyagok

Tanácsadói munkacsoport

A munkacsoport kb. 300 tanácsadóból áll.

A felvételhez a munkacsoportba szükség van szakmai képzettségre és két éves tanácsadói és tervezői gyakorlatra. A feltétel a következő vizsgák egyike: EUREM (európai energia menedzser), energia tanácsadói F-kurzus, Klíma:aktív tanácsadói kurzus az Energhatékony Üzemek programon belül, a Gazdasági Energiaintézet 3-éves kiegészítő képzési programja. Ha a tanácsadó már a tartományi környezetvédelmi regionális programok regisztrált tagja, akkor nincsen szükség a szakmai képzettség igazolására. A Gazdasági Energiaintézet információs szemináriumán való részvétel viszont kötelező. A tanácsadó köteles továbbá a tevékenység végzésére jogosító engedélyt is bemutatni.

A tanácsadás bonyolítása

A kis- vagy középvállalat a Kommunalkredit Public Consulting cégnél (KPC konzultációs cég) igényelhet tanácsadási csekket. A kis- vagy középvállalat a saját választási szerinti tanácsadóval tanácsadási szerződést köt. Az energia tanácsadó a kis- vagy középvállalattól az elvégzett tanácsadásról tanácsadási csekket kap, amelyet a KPC-nél válthat be.

Minőségbiztosítás

Az ellenőrzéshez egységesített tanácsadási jelentést használnak, amelyet a tanácsadó tölt ki.

A tanácsadási csekk beváltásakor a jegyzőkönyveket is ellenőrzik.

Költségek/támogatás

Üzemenként két támogatott tanácsadás vehető igénybe, az első tanácsadás és a megvalósítási tanácsadás.

Tanácsadásónként 750 euró összegű tanácsadási csekk áll rendelkezésre, amelyből a kis- vagy középvállalat 10 %-os önrészt, tehát 75 euró összeget köteles viselni.

A tanácsadás időtartama órában nincsen meghatározva.

A támogatást a Szövetségi Klíma&Energia Alap nyújtja, annak elszámolását pedig a KPC konzultációs cég végzi.

Célok

A kis- és középvállalatok területén nagy a gazdasági potenciál az energiahatékonyság növelésére. Ausztriában 280.000 kis- és középvállalat működik.

A kisebb cégeket, amelyek nem rendelkeznek külön energetikai személyzettel, mobilizálni kell az energia tanácsadás igénybe vételére. A cél a tájékoztatás az energiahatékonysági intézkedésekről és azok megvalósításáról.

6. Energia tanácsadói képzések és továbbképzések

6.1. Energia tanácsadói képzés

Mivel az "energia tanácsadó" nem védett szakma, nem is létezik szabályozott energia tanácsadói képzés.

Ha vetünk egy pillantást az energia tanácsadókkal szemben támasztott képzettségi követelményekre a 2.6 pont alatt, akkor láthatjuk, hogy mik a képzési célok:

Egyrészt biztosítani kell a szükséges szakmai és műszaki tudást, a műszaki sík mellett pedig a kommunikáció és a konzultáció a képzés legfontosabb elemei. A fizikai alaptudás segít abban, hogy a már ismert megoldásokon

kívül a tanácsadó új alternatívákat is tudjon kínálni. Minden esetben szükség van a megoldás elfogadhatósági vizsgálatára és a szakmai rugalmasságra.

A szakmai tudás előírt tartalma lakóépületek esetén:
 épületfizika, fűtéstechnika, elektromos energia, hűtés és légkondicionálás.

A szakmai tudás előírt tartalma ipari területen:
 sűrített levegő rendszerek, hűtési megoldások, világítás, motorok, IT, gőzrendszerek és energia menedzsment

Az energia témája nagyon dinamikus terület, ezért mindig új pontok kerülnek be az energia tanácsadás elemei közé.

6.2. Az ARGE EBA energia tanácsadói képzése

A tartományok energia ügynökségei a 80-as évek végén szerettek volna egy közös, standardizált képzést létrehozni energia tanácsadók számára. Ezért létrejött az energia tanácsadó képzési munkaközösség, amely keretet adott (óraszám és tanulmányi célok) az energia tanácsadó képzésnek.

Az egységesített képzés célja:

- Az energia tanácsadási minimum standardok betartása
- Különböző tanácsadó szervek számára azonos eredmények/állítások
- Az energia tanácsadási tevékenység ismertségének növelése

2010-ben megalakult az ARGE EBA egyesület, azzal a céllal, hogy az ARGE EBA szerinti képzést Ausztrián belül koordinálja és rögzítse az osztrák energia tanácsadási képzési standardokat.

A képzés összevon minden fent említett energia tanácsadói követelményt, és a

- fizikai alaptudás
- épülettechnika, épületfizika
- fűtéstechnika
- kommunikáció ill. a
- tanácsadási gyakorlati tapasztalat

kombinációjaként egy egyedülálló képzési forma, amely a jövő energia tanácsadóival szemben támasztott igényekre szabott.

A képzés 2 részből áll:

Az A-kurzus biztosítja az alapokat és az általános energetikai tartalmat. 50 órából áll, és 6 nap alatt teljesíthető. A F-kurzus az A-kurzusra épül, és mélyebb szakmai tudást ill. kommunikációs és konzultációs egységeket is tartalmaz. A gyakorlat során a tanulók tapasztalt energia tanácsadók irányításával tanácsadást végeznek, és részt vesznek egy energia projekt megvalósításában.

Az F-kurzus 120 órából áll, amit egy bizottsági vizsga zár le.

A fenti kurzus majdnem minden tartományban elérhető, és azokat általában a tartományi energiaszövetségek ill. - ügynökségek szervezik.

6.3. Felsőfokú végzettségű energia tanácsadók

Felsőfokú képzésként az „energia tanácsadást” a Donauuniversitát egyetemen oktatják. A szak 2012 ősze óta létezik.

A képzés az ARGE EBA energia tanácsadói kurzusára épül, és a lakóépületekre vonatkozó tartalmat mélyíti el átfogó módon.

A három féléves képzés végeztével a tanulók "okleveles szakértő" címet kapnak, a négy féléves képzés pedig „master” címmel zárul.

6.4. Az energetikai terület képzési ajánlatainak áttekintése

Számos olyan képzés létezik, amelynek tantervében különböző célcsoportok részére energetikai témák is megtalálhatók.

A képzések súlypontjai nagyon eltérőek lehetnek, az épületburkolástól kezdve (energiamérleg és építőanyagok), épületgépészetten át (fűtésrendszerek, szerelvényezés) egészen a megújuló energia technológiáig (biomassza, fotovoltaika, haszonszámítások) és energiagazdaságig.

Ipari kurzusok

A kurzusok célja, hogy szerelők és építőmesterek számára tájékoztatást adjon az új technológiákról, és garantálja a helyes beépítést és beszerelést.

A kurzus sikeres lezárását igazolás tanúsítja.

Az Austrian Institute of Technology (AIT: Technológiai Intézet Ausztria) kurzusai:

Tanúsított szolárenergia szerelő
 Tanúsított fotovoltaiikai technikus
 Tanúsított hőszivattyú szerelő
 Tanúsított szellőztetés technikus

Az Österreichischer Biomasseverband (Ausztriai Biomassza Szövetség) kurzusai

Tanúsított biohőrendszer szerelő
 Tanúsított biohőrendszer kéményseprő

Tanúsított passzív-ház építőmester Großschönau-ban

A Bauakademie Niederösterreich (Alsó-Ausztriai Építőakadémiai) kurzusai:

Termikus épület felújítás (a Klima:aktiv kompetencia partner tanúsításával)
 Továbbképző modulok termikus épület felújítás témában
 Építő & felújító profi
 Hatékony ökológiai fűtésrendszerek
 Napház: tanácsadás, tervezés & építés

Kurzusok az építőipar és az építőipart kiegészítő iparágak tervezői számára

AIT (Ausztriai Technológiai Intézet) kurzusok:

Tanúsított szolárhő tervező
 Tanúsított fotovoltaiikai tervező

A Green Akademy (Zöld Akadémia) kurzusai

Ökológiai és energiahatékony építés
 PHPP bevezető szeminárium
 ÖGNB (Ausztria Fenntartható Építés Társaság) minőségi tanúsítás lakóépületekre

Gazdaságossági számítások energiahatékony épületekre

Tanúsított passzív-ház tervező Großschönau-ban

Energihatékonysági kurzusok üzemi területen

Gazdasági Kamara Ausztria: európai energiamenedzser
Klíma:aktiv-kurzusok a következő témákban: sűrített levegő rendszer, szivattyúk, ventilátorok és szellőztetés, gőzrendszerek, IT és szerverszoba hűtés, hűtő rendszerek, világítás

Műszaki szakiskola (HTL)

Épületgépész szakiskola
 Elektrotechnikai szakiskola

Szakirányú főiskolai képzések

A következő intézmények tanterveiben az energia téma kiemelt szerepet kap: a Pinkafeld-i főiskola, a Technikum Wien, a Campus Wien és Wels főiskola

Másoddiplomás képzések

TU Wien (Bécsi Műszaki Egyetem) és a Brucki Energiapark: megújuló energiák Közép- & Kelet-Európában
Donauuniversität Krems Egyetem: felújítás és újjáélesztés, a jövő építéstudománya, okleveles energia tanácsadó